

Лебедь Г. Н.

РОЛЬ СОЦИАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ФОРМИРОВАНИИ БУДУЩИХ
ПРОГРАММИСТОВ В ПОЛИТЕХНИЧЕСКИХ КОЛЕДЖАХ

Статья посвящена проблеме формирования социальной компетентности как необходимого условия качественной подготовки будущего программиста в политехническом колледже; доказано, что социальная компетентность является неотъемлемой составляющей в формировании будущих программистов.

В статье определено понятие и компоненты социальной компетентности – когнитивный, мотивационно-ценностный, рефлексивный, операционно-технологический; обоснована важность дисциплин социально-гуманитарного цикла в подготовке будущего техника-программиста.

Ключевые слова: компетентность, базовая компетентность, социальная компетентность, программисты, современная парадигма образования.

Lebed G. M.

ROLE OF SOCIAL COMPETENCY IN FORMING OF FUTURE PROGRAMMERS
AT POLYTECHNIC COLLEGES

The article deals with the problem of forming of social competency as a necessary condition of high-quality preparation of future programmers at polytechnic colleges; it is proved that competency became inalienable part of professional skills of future programmers. Concept and component of social competency is marked in the article.

It is shown that at the end of educational process, according to modern paradigm of education, the graduating student of college had to be ready to work in modern terms, with competences not only in special sphere but also with abilities to work in a team, oriented in dynamically changeable situation at the market of labour, ready to further training, constructive attitude to criticism, willing to innovate, thinking, creative – with established social competency.

Modern economic situation needs knowledge – the graduating students of colleges can independently estimate those administrative decisions that are accepted in society (and possibly can ready to accept them); sense of social responsibility was formed in the decision of important for society problems.

The article defines concept and components of social competence: cognitive, motivational, evaluative, reflective, operational and technological ones. It is proved the importance of social sciences, their significance for preparation of future programmers. Role of social competency is growing now because of new challenges of life.

Keywords: competency, basic competency social competency, programmers, modern paradigm of education.

Рецензент: Кохановська О.В.

УДК 378:37.011.3 – 051:792.054

Лимаренко Л. І.*

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО ТЕАТРУ
В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Статтю присвячено проблемі діяльності студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів. Студентський театр розглядається як форма художньо-педагогічної діяльності, спрямована на особистісний розвиток, саморозвиток, удосконалення творчих здібностей майбутніх педагогів та їх професійної самодостатності засобами багаторівневої художньо-педагогічної комунікації в системі вищої педагогічної освіти. Автором визначено дидактичні принципи діяльності студентського театру, які є об'єднуючим

© Лимаренко Л. І.

фактором теоретичних уявлень і педагогічної практики, суттєвою складовою методології загальнопедагогічного рівня професійної підготовки майбутніх педагогів у діяльності студентського театру.

Ключові слова: принципи, діяльність студентського театру, система професійної підготовки майбутніх педагогів.

Визначення пріоритетного значення самостійної роботи студентів і скорочення аудиторних годин у навчальних планах ВНЗ відповідно до положень Болонської декларації спонукає професорсько-викладацький склад до забезпечення майбутніх фахівців знаннями, уміннями, практичними навичками самоформування характеру на засадах системного й особистісно-діяльнісного підходів, коли в центрі перебуває той, хто навчається, і метою навчання є власне діяльність. Тому сьогодні у професійній підготовці все більше використовуються прогресивні форми й методи театральної педагогіки з метою опанування студентами навчального матеріалу через конкретні дії. Однак дослідження специфіки діяльності студентського театру у вищих вітчизняних навчальних закладах як додаткового, позааудиторного компонента професійної підготовки, як різновиду художньо-творчої діяльності й доцільності впровадження її різноманітних форм, методів, засобів, педагогічних впливів на особистість залишаються недостатньо вивченими.

Аналіз практичної роботи у ВНЗ, власні спостереження, багаторічний досвід зумовлюють нагальну необхідність наукового розроблення проблеми діяльності студентського театру як форми професійної педагогічної підготовки, якій властиві загальнопедагогічні засади, теоретико-методичні й психолого-педагогічні особливості, специфічні методи роботи. Актуальність означеної проблеми, недостатня розробленість теоретико-методичних засад діяльності студентського театру в науковій літературі зорієтували автора на доцільність розгляду як предмета наукового дослідження загальнопедагогічних засад діяльності студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів.

У галузі педагогіки питання принципів навчання досліджено такими науковцями, як С. Архангельський, Ю. Бабанський, В. Галузяк, С. Гончаренко, М. Фіцула та ін. Учені розглядають принцип навчання як важливу дидактичну категорію, що визначає зміст, організаційні форми й методи навчальної роботи в школі відповідно до загальних цілей виховання й закономірностей процесу навчання. У своїх дослідженнях В. Абрамян, І. Зязюн, В. Кан-Калік та інші доводять, що знання й використання саме принципів системи К. Станіславського допомагають учителеві розвинути природні здібності, педагогічну майстерність. Проте принципи діяльності студентського театру є малодослідженими.

Мета статті – визначити й обґрунтувати принципи діяльності студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Студентський театр комплексно охоплює когнітивну, емоційну сферу поведінки особистості, раціональні й інтуїтивні, свідомі та несвідомі аспекти психіки людини, дозволяючи вирішувати значну кількість педагогічних завдань паралельно, забезпечує цілісне залучення учасників до освітнього процесу. У зв'язку з цим студентський театр у своїй діяльності також керується загальнопедагогічними принципами.

Так, С. Архангельський під поняттям «принципи навчання» розуміє відповідну платформу теорії навчання [1, с. 97]. В. Галузяк визначає принципи навчання як «загальні нормативні положення, якими слід керуватися для забезпечення навчального процесу [14, с. 121]. С. Гончаренко розглядає дидактичні принципи як «основні вихідні положення теорії навчання» [4, с. 376]. М. Фіцула обґрунтовує зазначений термін як «основні положення, що визначають зміст, організаційні норми та методи навчальної роботи» [19, с. 148].

У зв'язку з викладеним вище стає очевидним, що дидактичні принципи ґрунтуються не на випадкових явищах, а на певних, визначених часом та змістом діяльності законах, і тому є закономірним відображення вимог суспільства до діяльності людини в той чи інший період у різних її сферах. Отже, принцип є особливо важливим в освітній сфері, зокрема в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів у студентському театрі.

Загальнодидактичні принципи навчання є досить стійкими категоріями в педагогіці, в основі яких перебувають: мета навчання, зумовлена потребами суспільного розвитку; об'єктивні закономірності навчання як взаємозалежної діяльності викладання й навчання; способи використання закономірностей для здійснення цілей навчання; конкретні умови, у яких здійснюється навчання [17, с. 51]. Педагогічні принципи розглядаються як рекомендації, що скеровують педагогічну діяльність і навчальний процес загалом, як способи досягнення педагогічної мети, тобто виконують такі функції, за допомогою яких детальніше і змістовніше розкриваються цілі навчання; використовуються для побудови педагогічного процесу, що дозволяє поряд із загальнодидактичними визначити дидактичні принципи, які мають специфічні особливості щодо використання студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів. До загальнодидактичних принципів, на нашу думку, належать:

1. *Принцип зв'язку теорії з практикою* [2; 9], орієнтований на співвідношення теоретичної та практичної підготовки студентів, на боротьбу із зайвим, відірваним від практики теоретизуванням, з одного боку, та вузьким практицизмом, з іншого. Реалізується він через розкриття прикладного характеру й значення спеціальних дисциплін, їх зв'язку із загальнонауковими дисциплінами; підкреслення доцільності теоретичних знань у практичній виробничій діяльності, розумне планування навчальної та виробничої практики студентів.

2. *Принцип систематичності й послідовності* [2; 19] полягає в суворій і логічній побудові навчального процесу в межах студентського театру, у тісному взаємозв'язку всіх його елементів, послідовній програмно-тематичній організації навчального матеріалу.

3. *Принцип свідомості, активності та самостійності студентів у навчальній роботі* [2; 19] орієнтовано на виховання в студентів самостійності мислення, формування творчої позиції. Його реалізація відбувається в усіх формах студентської навчальної, науково-творчої, суспільної діяльності, які формують не тільки активного виконавця, але й ініціативного творця, що закладає уміння й бажання удосконалювати власну майстерність і після закінчення вищого навчального закладу.

4. *Принцип поєднання індивідуального пошуку знань із навчальною роботою в колективі* [21] реалізується за допомогою організації та планування самостійної, позааудиторної роботи над виконанням колективного завдання, співвідношення м групових та індивідуальних занять, індивідуалізацією навчання й організацією життя студентського колективу.

5. *Принцип доступності і міцності засвоєння знань* [2; 21]. Головна мета цього принципу – опанування та засвоєння теоретичних і практичних основ професії найбільш доступними, а отже, найбільш ефективними засобами. Здійснюється через співвідношення знань і можливостей та оперативності контролю над засвоєнням їх студентами, методичної стратегії та тактики педагога, захопливості навчальних занять.

6. *Принцип поєднання абстрактності мислення з наочністю викладання* [19] спрямовано на вміння розкривати абстрактне, узагальнене через конкретне, індивідуальне, а також на формування аналітичних здібностей майбутнього педагога. ґрунтується на наочності навчально-творчих результатів навчання, узагальненні конкретного досвіду педагога й студента.

Дидактичні принципи, що мають специфічні особливості щодо використання студентського театру в професійній підготовці майбутніх педагогів, базуються

на основних *психолого-педагогічних принципах організації та діяльності театру*: театр – мистецтво колективне; синтетичне; актор – носій специфіки театру; дія – основний матеріал театрального мистецтва; драматургія – провідний компонент театру; глядач – творчий компонент. До групи психолого-педагогічних принципів належать:

1. *Принцип суб'єктивної позиції студента* [6; 20]. Сформована в межах студентського театру суб'єктивна позиція майбутнього педагога є запорукою його успішної навчально-професійної діяльності й забезпечує цілісність процесу його професійно-особистісного становлення. Цей принцип сприяє соціальній і професійній стійкості майбутнього спеціаліста, що дає йому змогу протидіяти професійно-особистісним деформаціям і збільшувати свою конкурентоздатність у можливих соціально-економічних реорганізаціях. Спирання на принцип розвитку суб'єктивної позиції студента, тобто на розвиток рівня цієї особистісної якості, суттєво збільшує показники успішності молодого людини в пізнавальній, суспільній, професійній галузі діяльності.

2. *Принцип мотивації конкурентоспроможності майбутнього спеціаліста* [8]. Реалізація цього принципу в студентському театрі виявляється через: структурування змісту освіти з урахуванням особливостей профілю діяльності майбутніх учителів ВНЗ, що сприяє їх самоорганізації й саморозвитку; проектування навчально-комунікативних ситуацій із метою виховання студентів як суб'єктів розвитку своєї конкурентоспроможності; залучення студентів до активної навчально-професійної діяльності на основі інтеграції та спадкоємності професійної підготовки.

3. *Принцип художності освітнього процесу* [10]. Реалізація цього принципу, що ґрунтується на основі різноманітності та інтенсивності використання в навчально-виховному процесі студентського театру видів художньо-творчої діяльності, сприяє розвитку художньої культури і творчих здібностей майбутніх педагогів, опануванню знань, умінь і навичок професійної педагогічної діяльності, її образно-змістового й матеріально-формуотворювального блоку.

4. *Принцип самореалізації особистості в художньо-творчій діяльності* [15] сприяє розвитку в студентів здатності художньо мислити, фантазувати в межах власного уявлення, створюючи художні образи. Невміння творчо самореалізуватися обмежує можливості спеціаліста навчатися успішно, оскільки воно негативно позначається на його професійному розвитку. Оволодівши прийомами художньо-творчої діяльності, синтезу знань й умінь взаємодії театрального мистецтва з іншими видами, студенти переходять на професійну проектну самореалізацію, створюючи власні художньо-педагогічні проекти, оперуючи при цьому виражальними засобами відповідно до якісних рівнів творчої самореалізації майбутнього педагога.

5. *Принцип естетичної спрямованості* [13] передбачає осягнення естетичної цінності драматичних творів, формування в майбутніх педагогів здатності сприймати твори мистецтва як явище, наділене потужним естетичним потенціалом. Метою естетичного напрямку діяльності студентського театру є формування в його учасників естетичних ідеалів, естетичного ставлення до життя, здатності до адекватної оцінки прекрасного [13, с. 154]. Дія принципу естетичної спрямованості в мистецтві театру орієнтує педагога-керівника театрального колективу на досягнення певної рівноваги й перенесення акцентів із вузьких завдань навчання на творчий розвиток особистості. Театральне мистецтво через відтворення учасниками студентського колективу художніх образів дає можливість пізнання багатогранного внутрішнього світу людини, її психічного буття. Аналіз цієї діяльності дозволяє зрозуміти, як створюється прекрасне на сцені та як воно усвідомлюється. Загалом цілісний процес пізнання творів драматургії в художньо-творчій діяльності студента створює передумови для виникнення в нього естетичних почуттів прекрасного, піднесеного, комічного, трагічного тощо, які стають невід'ємною складовою його повсякденного життя.

6. *Принцип діалогічності* [16; 18; 20]. Діалогічність у вітчизняній педагогіці знайшла своє відбиття в суб'єктивній педагогіці, пов'язаній із реалізацією особистісно-

діяльнісного підходу до освіти. У студентському театрі педагогічне спілкування в діалогічному режимі розглядається як умова суб'єкт-суб'єктних відносин на протигагу суб'єкт-об'єктним (монологічним) відносинам. Монологічне спілкування має на меті домінування у взаємодії єдиного змісту та вимог педагога, тоді як діалогічне спілкування є спільним обговоренням проблем і ситуацій. Освіту традиційно розглядають із позиції транслятора змісту; у разі діалогічного педагогічного спілкування відбувається перетинання особистісного змісту в процесі взаємодії, що зумовлює створення спільного змістового поля педагога (керівника студентського театру) та його учасників.

Специфіка використання студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів полягає в наявності діалогічності, з одного боку (як необхідної якості особистості викладача), з іншого – розвитку цієї якості в студента як майбутнього спеціаліста. Оскільки діалогічність за своєю суттю є якістю особистості, що виявляється у відкритості свідомості та поведінки людини в навколишній дійсності, її здатності до спілкування на рівних (студент – студент, студент – керівник театру, студент – колектив), відгуком на позиції, погляди, думки інших людей і на власні висловлювання та дії, то її необхідно розглядати як продукт виховання й цілеспрямованого розвитку інкультурації індивіда. Такий процес яскраво реалізується в студентському театрі, де діалогічна форма навчання є оптимальною для подальшого теоретичного і практичного розвитку студентів.

У діяльності студентського театру спираючись на принцип діалогічності передбачає опанування професійної мови, знакових систем різних видів мистецтва. Діалогічна форма мистецтва театру дозволяє вирішувати не лише комунікативну функцію професійної діяльності майбутніх педагогів, а й передбачає пізнання світу через активний діалог із ним, їх активне залучення до творчої діяльності, до діалогу культур різних поколінь і країн. Можливість програвати учасником студентського театру складні, різноманітні ситуації, представлені у творах мистецтва, відшукувати адекватні шляхи вирішення їх стає набуттям позитивного як життєвого, так і професійного досвіду майбутнього педагога.

7. *Принцип інтеграції видів художньої діяльності* [7; 12]. Традиційно інтеграція в процесі навчання розглядається з різних позицій: як мета, засіб і результат навчання. Інтеграція як мета навчання сприяє створенню в майбутнього педагога цілісного уявлення про театральне мистецтво та культуру загалом; як засіб навчання – об'єднує знання про мистецтво та дозволяє отримати нові уявлення про взаємозв'язок театру з навколишнім середовищем; як результат навчання – дає можливість студентові розвиватися в художньо-творчому напрямку, адже завдяки комплексному сприйняттю змісту освітнього процесу театру забезпечується єдність осмислення синтезу та взаємодії видів мистецтва. Студентський театр як інтегративний педагогічний засіб формує особистість цілісно, оскільки майбутній педагог має бути творцем власної художньо-педагогічної реальності, що дозволяє йому ефективно використовувати у професійній діяльності різні види набутого (практичного) досвіду, тобто виконувати ролі драматурга, актора, комуніканта, режисера, імпровізатора тощо.

8. *Принцип рефлексивності* [3; 13; 20] у процесі навчання в студентському театрі відіграє роль засобу формування особистісних якостей. Розвиток у майбутнього педагога здатності сприймати власні дії, життєві враження, вчинки крізь призму художнього змісту твору стає могутнім педагогічним засобом формування його життєвих позицій, світоглядних орієнтирів. Ми визначаємо рефлексію як осмислення й переживання особистісного досвіду діяльності, усвідомлення себе в контексті існування в конкретній практичній діяльності, що є рушійною силою навчання. Рефлексія сприяє організації освітньої діяльності з позиції співпереживання, відчуття іншого, проникнення у внутрішній світ людини. Творчий процес у студентському театрі не можливий без здатності майбутнього педагога до рефлексії, яка дає змогу безпосередньо відчувати, усвідомити, пережити духовний світ твору мистецтва

й рефлексивно осмислити його післядію, завдяки якій особистість стає здатною керувати собою на основі сприйняття усвідомлення власних вчинків, тобто оволодіває самоконтролем і саморегуляцією в майбутній професійній діяльності. Рефлексія є інструментом самопізнання себе через створення художнього образу в умовах студентського театру в процесі практичної художньо-творчої діяльності, діалогічної за своєю природою.

9. *Принцип особистісного цілепокладання студента* [3] ґрунтується на здатності особистості до постановки цілей своєї діяльності. Незалежно від ступеня усвідомлення студентом своїх цілей він має потребу і можливість ставити їх і досягати. Принцип особистісного цілепокладання передбачає необхідність усвідомлення цілей навчання як студентом, так і педагогом – керівником студентського театру. Індивідуальні цілі студентів поступово займають важливе місце в освітньому процесі студентського театру. Різноманітні творчі ситуації, завдання або технологічний етап навчання є основою для первинного цілепокладання студента, яке визначає характер і зміст його подальших сценічно-педагогічних дій. Результатом цього процесу є розвиток уміння майбутніх педагогів співвідносити свої бажання з реальними можливостями, зі своїми здібностями й інтересами. У студентів формуються навички грамотного цілепокладання.

10. *Принцип емоційного насичення освітнього процесу та креативності* [11]. Оскільки становлення якостей особистості майбутнього педагога в студентському театрі відбувається через співвіднесення процесу здобуття освіти з природно заданою емоційністю, будується з орієнтацією на цілісність розвитку спеціалістів в освітньому процесі ВНЗ, емоційний компонент впливає і на компоненти професійної діяльності майбутніх педагогів, основними з яких є інтелектуально-пізнавальний і діяльнісно-практичний. Емоційна насиченість освітнього процесу є необхідною умовою опанування професійною педагогічною освітою, що визначається такими її функціями, як підтримка й розвиток індивідуальності, комунікативності майбутнього педагога; соціалізація та його самоствердження в суспільстві; розвивальна – позитивні зміни в емоційній сфері; прогностична – орієнтація на емоційне насичення подальшої професійної діяльності. Зазначене вище сприяє розвитку креативності студентів як здатності до продукування принципово нових ідей.

Звичайно, розгляд загальнопедагогічних принципів діяльності студентського театру в професійній підготовці майбутніх педагогів не може бути повним без урахування основних принципів універсальної системи К. Станіславського. У системі розкриваються принципи театральної дії, її закони, зокрема органічна природа творчості розглядається через природу людини-творця. Ця система спрямована на підготовку професійного актора, режисера, але вона за своєю сутністю є педагогічною, адже заснована на об'єктивних законах людської поведінки та її психофізичних передумовах. Саме тому В. Абрамян, І. Зязюн, В. Кан-Калік, М. Никандров та інші вважають, що вона має широке педагогічне застосування. Отже, у професійній підготовці майбутніх педагогів засобами студентського театру необхідно керуватися такими театральними принципами системи:

1. *Принцип життєвої правди* – основний принцип будь-якого реалістичного мистецтва, для якого необхідним і важливим є художній відбір, що в ньому віддзеркалюється та пізнається життя.

2. *Принцип ідейної активності мистецтва*, який виражено в ученні про надзавдання (загальна творча мета, задля якої здійснюється сценічна постановка).

3. *Принцип дії як підґрунтя переживання й матеріалу для творчості* (стверджує дію як «спонукальник» сценічних переживань і основний матеріал в акторському мистецтві).

4. *Принцип органічності творчості актора* (у творчості не може бути нічого штучного, механічного, усе має підкорюватися вимогам органічності).

5. *Принцип творчого перевтілення актора в образ* (кінцевий результат етапу творчого процесу – створення сценічного образу через органічне творче перевтілення) [5, с. 66].

Таким чином, використання студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів здійснюється на основі синтезу загальнодидактичних, психолого-педагогічних і спеціальних театральних принципів навчання, які наповнюють навчально-виховний процес новим змістом, сприяють його ефективності. Тому предметом подальшого наукового пошуку може стати визначення умов найбільш ефективного використання студентського театру в системі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Література:

1. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы : учеб.-метод. пособие / С. И. Архангельский. – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
2. Васянович Г. П. Вибрані твори : в 5 т. Т. 4 : Лекції / Григорій Петрович Васянович. – Львів : Сполом, 2010. – 512 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності, принципи : сучасне тлумачення / С. У. Гончаренко. – Рівне : Волинські обереги, 2012. – 192 с.
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
5. Захава Б. Е. Мастерство актера и режиссера : учебн. пособ. для спец. учеб. завед. культуры и искусства / Борис Евгеньевич Захава. – 3-е изд. испр. и доп. – М. : Просвещение, 1973. – 320 с.
6. Зязюн І. А. Педагогіка добра : ідеали і реалії : посіб. для вчителів / Іван Андрійович Зязюн. – Київ : МАУП, 2000. – 310 с.
7. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія / І. А. Зязюн. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с.
8. Ільєнко О. Л. Сутність поняття «конкурентоспроможність» у психолого-педагогічних науках / О. Л. Ільєнко // Актуальні проблеми держ. управління, педагогіки та психології. – 2012. – Вип. 1. – С. 89–92.
9. Краевский В. В. Основы обучения : дидактика и методика / В. В. Краевский, А. В. Хуторской. – М. : Академия, 2007. – 456 с.
10. Красильников И. М. Педагогика цифровых искусств – новое направление развития теории и практики художественного образования / И. М. Красильников // Проблемы современного образования. – 2011. – № 6. – С. 111-123.
11. Красовська О. В. Використання інноваційних освітніх технологій у фаховій підготовці творчої особистості майбутнього вчителя початкової школи / О. В. Красовська, І. В. Виговський // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2012. – № 4. – С. 131-140.
12. Надолинская Т. В. Интегрированные театральные технологии в художественном и музыкальном образовании : учебно-методическое пособие / Т. В. Надолинская. – Ростов-н/Д. : РО ИПК и ПРО, 2010. – 124 с.
13. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) : монографія / Галина Микитівна Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 274 с.
14. Педагогіка : навч. посіб. / [В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов]. – Вінниця : Книга-Вега, 2003. – 416 с.
15. Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю : монографія / В. О. Радкевич ; за ред. Н. Г. Ничкало. – Київ : УкрІНТЕІ, 2010. – 424 с.
16. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
17. Скаткин М. Н. Принципы обучения : учеб. пособие / М. Н. Скаткин. – М. : Просвещение, 1982. – 367 с.
18. Соломаха С. О. Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури : монографія / Світлана Олександрівна Соломаха. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2013. – 158 с.
19. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. закладів освіти / М. М. Фіцула. – К. : Академія, 2000. – 544 с.
20. Цветкова Г. Г. Професійне самовдосконалення викладачів гуманітарних дисциплін вищої школи : монографія / Г. Г. Цветкова. – Слоб'янськ : Б. І. Маторін, 2014. – 478 с.
21. Ягупов В. В. Педагогіка : навчальний посібник / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

Лимаренко Л. И.

ПРИНЦИПЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНЧЕСКОГО ТЕАТРА
В СИСТЕМЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ

Статья посвящена проблеме деятельности студенческого театра в системе профессиональной подготовки будущих педагогов. Студенческий театр рассматривается как форма художественно-педагогической деятельности, направленная на личностное развитие, саморазвитие, совершенствование творческих способностей будущих педагогов и их профессиональную самостоятельность средствами многоуровневой художественно-педагогической коммуникации в системе высшего педагогического образования. Автором определены дидактические принципы деятельности студенческого театра, которые являются объединяющим фактором теоретических представлений и педагогической практики, существенной составляющей методологии общепедагогического уровня профессиональной подготовки будущих педагогов в деятельности студенческого театра.

Ключевые слова: принципы, деятельность студенческого театра, система профессиональной подготовки будущих педагогов.

Lymarenko L. I.

PRINCIPLES OF ACTIVITY OF STUDENT'S THEATER IN THE SYSTEM
OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PEDAGOGUES

In the article it is defined the priority of students' individual work and the process of shortening of classroom hours in the curricula of higher education institutions in accordance with provisions of Bologna Declaration. It encourages teachers to ensure future specialists with knowledge and skills of self-assembled character. This is based on the system and individual-activity approaches, when the center is the person who learns and has the aim of training. Therefore, today's professional training can be used an arsenal of progressive forms and methods of theater pedagogy aiming students' mastering on educational materials through concrete actions.

The article proves that an effective form of theater pedagogy is student's theater, which is regarded as a form of artistic and educational capabilities aimed at personal development, self-development, improvement of creative abilities of future teachers and their professional self-sufficiency by means of multi-level artistic and pedagogical communication in higher pedagogical educational establishment. The student's theater in its activity is guided by laws and general pedagogical principles. The author identified didactic principles of student's theater activity, which can be seen as unifying factor of theoretical concepts and teaching practice. It is proved that the guiding principles of education are the essential components of general pedagogical methodology for professional training of future teachers in the student's theater activities.

Keywords: principles, student's theater activities of student's theater, system of professional training of future pedagogues.

УДК 378: 629.5.081.4

Ляшенко У. І.*

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СУДНОВИХ МЕХАНІКІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглядається проблема підготовки курсантів морських навчальних закладів при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін; визначаються основні наукові підходи та їх практичне застосування у професійній підготовці; доводиться важливість використання комунікативного, компетентнісного, технологічного, модульно-рейтингового, діяльнісного, системного, особистісно-орієнтованого та інтегративного підходів при підготовці майбутніх суднових механіків.

Автором статті обґрунтовується доцільність упровадження в навчальний процес новітніх підходів (експерієнційного та рефлексивного), за умов використання яких процес підготовки морських фахівців стає більш природним та усвідомленим.

Ключові слова: наукові підходи, підготовка фахівців морського профілю; професійно-орієнтовані дисципліни, судновий механік, упровадження.

© Ляшенко У. І.